

Sammanfattning

Denna rapport är den andra i en serie som handlar om ledning och ledningsforskning inom totalförsvaret. Den innehåller en analys av viktiga faktorer som i fred övergripande påverkar totalförsvarets ledning och ledningssystemens utveckling. Vidare diskuteras förändringar av dessa faktorer och de områden inom vilka FoU bör bedrivas med anledning därav. Arbetet pågår för närvarande med en rapport om utvecklingen av faktorer som påverkar totalförsvarets ledning i krig.

Rapporten inleds med ett resonemang om vad totalförsvaret och dess ledning är, vilka påverkansfaktorer som skall studeras samt hur detta kan gå till.

I analysen av påverkansfaktorerna ingår beskrivningar av områdena samt diskussion om utveckling, trender och det kunskapsbehov som är aktuellt för att inrikta totalförsvaret och dess ledningssystem med anledning av den beskrivna utvecklingen.

Analysen behandlar i kap 3-6 bl a svensk samhällsutveckling och internationell påverkan, hotbildens utveckling, påfrestningar i krig samt inriktningen av säkerhetspolitiken och totalförsvaret.

Totalförsvarets ledningssystem samt dess ledningsorganisation och ledningspersonal i fred behandlas i kap 7-8.

I rapportens kap 9 redovisas forskningsområden inom vilka forskningsinsatser till stöd för totalförsvarets ledning är angelägna. Denna redovisning är inte en plan eller ett förslag som anger av vem, när, hur och var forskningen skall genomföras. Till sådana frågor återkommer vi senare.

Ett tjugotal forskningsområden redovisas. Av dessa behandlar bara ett teknik. Detta kommer sig av att det är övergripande påverkansfaktorer som studerats och att teknikutvecklingen är en av dessa faktorer. Men inte desto mindre är det en påminnelse om att ledningsforskning är mer än forskning om det tekniska ledningsstödet. Ledningsförmågan påverkas även av andra faktorer som till exempel det civila samhällets omgestaltning, ekonomisk utveckling och internationell integration.

De redovisade forskningsområdena behandlar bl a forskning om internationell påverkan, hotbildens utveckling, det svenska samhällets förändring och den betydelse detta har för totalförsvaret och dess ledningssystem. Ett viktigt område är kommunernas utökade roll i totalförsvaret. Andra viktiga områden är det civila samhällets stöd till det militära försvaret. Civil teknikutveckling är ett av dessa områden.

En förbättrad helhetssyn på ledning samt metoder för värdering av ledningsförmåga och av ledningssystem är också angelägna forskningsområden, liksom beroendeförhållanden mellan de olika faktorer som konstituerar ledningsförmåga.

Totalförsvarets fredsledningssystem, liksom målformuleringar och andra styrformer ger underlag för omfattande framtida studier.

I flera forskningsområden pekas på vikten av en kontinuerlig forskning inom området. Utvecklingen är snabb och det är lätt att bortse från viktiga händelser eller trender om man genomför tidsbegränsade och enstaka forskningsinsatser. Risken finns dessutom att forskningsförmågan då är låg i brist på kunskaper och att forskningsresultaten blir av kortsiktig karaktär.